

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.

Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —

Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.

Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 63

Sreda, 5. avgusta 1936

Leto XI

Dr. Živko Topalović.

Ob prelomu dveh dob

Pred vojno se je porabilo mnogo tinte in besed; je-li splošna stavka, ki se razteza na najglavnejše ali vse stroke proizvodnje, more biti normalno sredstvo strokovnega boja. Izkušnja je pokazala, da splošna stavka vedno dobiva politični značaj. Z njo se gospodarsko življenje in vse bistvo družbe tako moti, da se boj med delom in kapitalom izpremeni v boj med organi oblasti in državljanji.

Splošne stavke so bile samo kratkotrajne demonstracije. Ti so nenedoma presenetili in oplašile državno oblast ter jo prisilili, da je izpolnila zahteve stavkajočih. Ali, če bi državna oblast takoj nastopila z oboroženo silo, bi se splošne stavke izpremenile v velik poraz delavcev, iz katerega bi se desetletja ne izmotali. Zaradi teh izkušenj so velika in pomembna strokovna gibanja načelno odklanjala generalne stavke kot redovit pomoček v strokovnem boju. Smatra se edino še kot izjemna kratkotrajna demonstrativna politična akcija.

Dogodki v Franciji in Belgiji nudijo nam nove dragocene izkušnje. Gibanja velikega števila delavskih kategorij ob udeležbi več stotisoč oseb so trajali v Franciji 17, v Belgiji 15 dni.

Prišlo ni do nikakih večjih spopadov ne z delodajalci, ne s stavkokazi, niti z organi oblasti. Po pravici je pred nekaj dnevi rekel v francoskem parlamentu minister notranjih zadev, sodrug Salengro, da so se v Franciji odigrali v teku enega meseca upori največjega obsega, odkar obstoja Francija ter da je bilo v gibanju več kakor en milijon ljudi. Vendar ni bila prelita niti ena kaplja krvi in ničesar ni uničenega od družabnega imetja.

Vsekakor je nekaj novega v stvari, kar je omogočilo tako temeljito izpremembo. To novo je dejstvo, da se velike gospodarske akcije delavcev izvajajo ob izpremenjenih političnih razmerah.

Vlada ni več izključno v rokah predstavnikov kapitalističnega razreda. Vlada ni več politični organ gospodarsko najmočnejše družabne plasti, marveč so predstavniki novega gospodarstva in zastopniki razrednih delavskih interesov dobili merodajen, odločilen vpliv v vladi.

Oboroženi aparat države ni več pomoček v varstvo lastninskih in eksploatorskih pravic višjih družabnih plasti. Ti izpremenjeni politični pogoji so omogočili tako širok miroljuben pokret delavskih množic, na kakršnega prej še misliti ni bilo mogoče.

Veliko novo dejstvo je torej kombinirana (združena) politična akcija v vladi z gospodarsko akcijo množic. In dokler gibanje množic daje predstavnikom v vladi oporo in moč, dotlej udeležba v vladi na merodajen način omogočava popolno svobodo in zmago množic ter zabranjuje privilegiranim kapitalističnim plastem oblast nad oboroženim aparatom države.

Kombinirana (združena) politična in gospodarska akcija odpira nove vidike skoro ohromljeni socialni politiki.

Za izboljšanje položaja množic se morejo resnično doseči korenite reforme, na katere prej sploh ni bilo mogoče misliti. Pod vestnim političnim varstvom se strokovne organizacije zopet zbuja iz mrtvila, v katero jih je bil organizirani kapitalizem poginjal.

(Konec prihodnjič.)

Vsemu delavstvu sveta!

Nikdar v 22. letih odkar je izbruhnila svetovna vojna, niso še bile nevarnosti, ki ogrožajo mir, tako blizu kakor letos. Nikdar še ni imel ves svet tako silno občutka, da se zopet nahaja tik pred grozovito katastrofo

prav kakor 1914.

V nekaterih krogih skušajo še vedno prikrivati resnico. Odgovorne organizacije delavskega razreda pa morajo storiti svojo staro dolžnost: povedati, kaj je!

Nihče ne more po izkušnjah v zadnjih letih dvomiti o pravih namenih fašističnih nasilnikov. Hitlerjev glavni cilj pri vseh pogajanjih in pri vseh njegovih »mirovnih predlogih« je pridobitev časa,

da dovrši oborožitev Nemčije.

Sporazum med Nemčijo in Avstrijo kaže, kako Hitler pod videzom mirnega sporazuma in začasno opustitvijo svojih osvojevalnih ciljev pripravlja te na daljšo dobo, toda odločneje in zahrbtnjeje. Prva posledica tega sporazuma je utrditev obročja fašističnih držav, ki demokratično Čehoslovaško bolj in bolj ogroža. Uničenje zadnjih ostankov ljudskih pravic v Gdanskju kaže, kako neobzirno nemški fašizem tepta vse mednarod-

ne pogodbe in obveze, če ni nikogar, ki bi jih branil pred njim.

Zbliževanje Hitlerja in Mussolinija odkriva, kljub zatrjevanju miroljubnosti, pravo politiko:

vojno zvezo mednarodnega fašizma.

V Abesiniji je krvava sila fašističnega osvojevalca triumfirala. Društvo narodov pa je klonilo pred kršilcem pravice. V Aziji ogroža japonski imperializem Kitajsko in Sovjetsko unijo.

Fašisti vseh dežel so smatrali vojaški upor v Španiji za novo nado, da se razširi fašistična oblast in jo pozdravljali v duhu možnosti razširjenja fašistične vojne zveze. Dogodki v Španiji dokazujejo, da je fašizem vedno pripravljen, zagnati baklo državljanske vojne v vsako deželo. Junaskim delavcem Španije se vsa internacionala zahvaljuje in izraža svoje občudovanje, da se niso bali nobenih žrtev v obrambi svobode in pravice proti krvavemu nasilstvu.

Prodiranje fašizma, ki zavedno vrši razkrojevalno delo, branitelji miru ne smejo neenotno in nedelavno motriti. Politika miru se ne da voditi s polovičnimi pomočki in s polovičnimi prijatelji.

Kdor hoče mir, mora biti pripravljen, da ga brani.

Pripravljen mora biti, da prevzame dolžnosti, ki edino omogočijo delovanje resničnega sistema kolektivne varnosti na podlagi medsebojne, splošne in organizirane podpore proti kršilcem miru. Na načelih tega sistema stojimo trdno: skupno izvrševana obveza manjša skupno nevarnost.

Mir je nedeljiv. Le aktivna odločna politika za mir, ki nudi resnično kolektivno varnost, more svet še obvarovati pred ofensivno tankov, bombnih letal in strupenih plinov.

Mirovna politika je protifašistična politika. Naloga delavskega razreda je, zbirati množice in voditi in organizirati jasno in smotreno protifašistično politiko.

Uničujte fašizem z vsemi pomočki in po vseh deželah

— potem, in le potem, morete rešiti sami sebe pred suženjstvom in bedo, rešiti svet pred vojno!

V Bruslju.

Mednarodna strokovna zveza.

Socialistična delavska internacionala.

Konterrevolucija se brani s pomočjo italijanskega in nemškega fašizma

Krvavi boji v Španiji

Nova ofensiva vladnih čet in delavske milice

Dne 1. avgusta je pričela republikanska vlada novo ofenzivo na vseh frontah, to je v gorovju pred Madridom kakor tudi pred Saragoso.

Vladna vojska hoče na vsak način osvojiti Saragoso, ker je velikega strateškega pomena. Istotako napredujejo vladne čete med San Sebastianom in Bilbao.

Simpatijske izjave za špansko republikansko vlado.

Levičarsko združenje francoskih protifašističnih inteligentov je poslalo pozdrav in velik tovarni avtomobil zdravil in obvez španski republikanski vladi.

Nad 100 argentinskih pisateljev je naslovilo na špansko vlado iskren pozdrav poudarjajoč, kako važen je boj republike z reakcijo za ves svet.

Nova vlada v Kataloniji.

V Kataloniji je sestavil novo vlado ljudske fronte Juan Casanova. Socialisti (trije) so vstopili v vlado, komunisti pa ne, a bodo novo vlado podpirali.

Italija v zvezi s španskimi uporniki

Francoska vlada ne bo oklevala podpreti vlade, ako bodo fašisti podpirali upornike.

Poslanec angleške delavske stranke je poročal o skoraj zanesljivih vestih angleškega zunanjega ministrstva, da je sklenil dogovor s španskimi uporniki, da v slučaju zmage odstopijo Italiji Cevto in Menorco (Baleari) za dobavljena vojna letala in vojni material. Z ozirom na te vesti je soc. poslanec francoski, Zyromski, poudaril, da je Francija dolžna podpreti pravno vlado bratske republike.

Zyromski bo ob obletnici smrti Jauresa zahteval v svojem govoru, da se španskim republikancem morajo dobavljati vojne potrebščine v varstvo demokracije in miru v Evropi.

Blum je izjavil v francoskem senatu, da pomislek glede dobave orožja Španiji ni več utemeljen, ker celo upornike podpirajo druge države. — Francoska vlada je za nevtralnost, toda to morajo respektirati vse države.

Španci zahtevajo od Francije pomoč. Na seji odbora za boj proti vojni in fašizmu je o razmerah v Španiji poročal katalonski voditelj Hilarij Arandis, ki je tudi povedal, da imajo uporniki večino tovarov za vojni material v svojih rokah. Vojaštvo se upornim voditeljem večkrat upira, vendar pa se ji številno močnejša milica in vladno vojaštvo zaradi neiz-

vežbanosti še ni moglo odločilno upreti. Tudi bajke o grozečem komunizmu so le fraze za ljudi, ki ne poznajo razmer v Španiji.

Dokazano je, da Italija dobavlja vojni material španskim upornikom. Istotako Nemci. V Maroku je prišlo doslej 28 letal (tri so označene s kljukastim križem). Tri italijanska letala so se pa morala ustaviti na francoskem ozemlju v Maroku. Otvorjeni so bili z municijo, bombami in strojnimi puškami, kar je dokaz, da general Franco ne govori resnice, ko je rekel, da ta letala odvažajo le tujce iz Španije.

Na pobudo Francije naj bi se sklicala konferenca velesil z ozirom na dogodke v Španiji. Načelno ni nasprotja v Angliji, vendar jo velesile odklanjajo.

Mednarodni problemi španske konterrevolucije

Protirevolucija v Španiji je očitno delo fašističnih zarotnikov. — Dokler je kazalo, da bodo zmagali krivoprišni generali, sta bili Italija in Nemčija lepo tihi, ko pa revolucija pojema in je morala v defenzivo, so postali mednarodni zarotniki v Berlinu in Rimu nervozni. Obe državi pošiljata upornikom vojni material, torej podpirata zarotnike proti pravi vladi ter skušata s hujskanjem izzvati direktno vmešanje v špansko državljansko vojno, eventualno, češ, da morata ščititi tuje državljane in tuje lastnine.

Rim in Berlin imata interes na Španiji. Rim ve, da Španija meji na Gibraltarsko morsko ožino. Italijansko-španska zveza bi znatno oslabilila angleški in francoski vpliv v Sredo-

zemskem morju.

Nemčija bi rada imela na jugu Francije fašistično Španijo, da bi ščitila hrbet za operacije na vzhodu. — Italija pa bi dobila bolj svobodne roke na Balkanu, kamor tako sili v zadnjem času.

Največje nevarnosti je za fašizem tudi demokracija Španije, ki bi v zvezi s Francijo imela mnogo večji vpliv, ter bi bila nevarna fašističnim diktaturam, ker narodi v njih žejajo po svobodi. Misel svobode je pa nalezljiva in zato zbuja v Berlinu in Rimu strah.

Ves demokratični svet ve, da bi z zmago fašizma v Španiji bil evropski fašizem jako okrepljen na vsem kontinentu. To bi pa pomenilo tudi veliko nevarnost za novo vojno.

Za življenje jim gra...

Bestijalno divjanje upornikov v Španiji

Nihče ni klical generalov in fevdalcev, da naj začno prelivati kri španskega ljudstva. Nihče si pa tudi ne želi, da pride zopet pod knuto klerikalnih fevdalcev in objestnih generalov. Republika se je lepo razvijala. Nekaj socialnih reform se je uveljavilo in deloma že izvršila agrarna reforma. Tedaj pa pridejo generali, klerikalni Gil Robles z uporom, da zopet izvojujejo prejšnje stanje, to je stare krivice nad narodom. Generaliteta je bestijalna. Naročila je, da naj njih vojska pomori vse, kar ji pride v pest. V Melli je ta banda polovila vse sorodnike mornarjev, da jih postreli, če bi mornarji napadli mesto Mellilo. Na drugem kraju so zopet brez vzroka ustrelili 200 ljudi, ki so jih ujeli. To so posamezna poročila, ki prodre v javnost. O vseh zločinih te poganske druhalje pa ne bomo nikdar zvedeli.

Zastopniki obeh internacional v Španiji

Na sejah socialistične delavske internacionalne ter internacionalne strokovne zveze v Bruslju je bilo sklenjeno, da pošljeta obe internacionali posebno delegacijo v Španijo, ki naj vsestransko podpre špansko delavstvo. Seje se je udeležil tudi sodrug iz Barcelone, ki je poročal o razmerah in razvoju generalskega upora ter borbi delavskega razreda proti fašizmu.

Angleži prodajajo avione španskim upornikom

Španski uporniki so kupili v Angliji večje število avionov, ki pojdejo te dni v Španijo. — Podpiranje upornikov v kaki državi je po našem mnenju vmešavanje v notranje razmere dotične dežele.

Štrajki so delavski sport

Tako bi radi dopovedali nekateri meščanski listi javnosti. Kar mrgoli po časopisju podobnih vesti in vesti, da organizacije inscenirajo stavke v svoje namene. Gospodje naj le povedo rajši, kako živi naš delavec in kako rastejo v »krizi« dobički. Dnevni zaslužek in delovne razmere so pod kritiko. Povedo naj gospodje rajši, kateri kapitalistični siromak živi danes z 10 Din na dan.

Nemčija oborožuje Grčijo!

Grčija namerava naročiti v Nemčiji veliko množino vojnega materiala. V Grčiji je nastalo zaraditega razburjenje zlasti med delavstvom, češ, da so cene pretirane. Listi o nameravanih dobavah ne smejo poročati. — Nemčija bo dobavila Grčiji tudi sto najmodernejših bombnih letal. — Zanimivo je, da balkanske države ne naročajo tega blaga v zvezni državi Čehoslovaški, če ga že morajo imeti.

To strašno zverinstvo mora tudi v narodu zbuditi najenergičnejše samoočrambe, mora podivjati najtrenejšega pravičnika na tem božjem svetu, da reče končno, če je pa tako, moram tudi jaz udariti, udariti po onem, ki je upor pričel in ki mori naš narod z namenom, da mu zopet vzame vse, kar mu je prinesla svobodna republika.

Zdi se nam, da je duševno razpoloženje delovnega naroda v Španiji tako, ko vidi, kako strašno mesari upornik med njim. Nič ni čudnega, če se narod obrača proti cerkvi, nič čudnega, če narod hoče premagati vse nasprotnike svoje z istimi pomočki, kakor davijo ti njega.

Nobena revolucija se ne vrši z ljubeznijo, toda revolucija, ki ji je glavno orožje bestijalno davljenje državljanov, pa logično zasluži enak odgovor, ki je naravno utemeljen v duši vsega zdravega naroda.

Vladne čete zasedle otok Ibica

Vladne čete so zavzele otok Ibica, ki leži v Balearskem otočju. Zavzetje tega otoka je za vladne čete ogromna pridobitev, ker bodo imela letala sedaj mnogo krajšo razdaljo do Balearskih otokov.

Bitke se nadaljujejo

Boji med vladnimi četami in uporniki se srdito nadaljujejo. Upornike podpira zlasti italijanski in nemški fašizem, dočim se vladnim četam pridružujejo vedno novi bataljoni delavstva.

Zaplemba ustavljenih tovarn

Španska vlada je izdala naredbo, po kateri se zaplenijo vse tovarne, katere so lastniki zapustili in ki v dveh dneh ne bodo zopet pričeli obratovati.

Tri nove angleške rudniške tovarne v Jugoslaviji

Letos so se ustanovile že tri angleške družbe v Jugoslaviji. Za pridobivanje svinčene in cinkove rude v srednji Srbiji družba »Kopaonik« s 400.000 funtov šterlingov kapitala. Podjetje ni daleč od angleške družbe »Trepče«. — »Trosnik Mines« je osnovan v srednji Bosni za pridobivanje zlata in pirita s 500.000 funtov šterlingov. — Tretje podjetje je »Jugoslavija mining syndicat«, ki bo eksploatiralo zlatonosna polja v južni Srbiji. — Vsa ta podjetja imajo rentabilno bodočnost.

Kolonije za Nemčijo

Že pred meseci smo poročali, da ponuja Anglija Nemčiji — portugalske kolonije. Sedaj pa poročajo listi, da Portugalska — prodaja Nemčiji svoji koloniji Angolo in Gao (v zahodni Afriki).

Širite naš list!

Zrcalna podoba ni odgovorila. Tedaj je globoko vzdihnil.

Nekdo mi je pripovedal, da so N. S. Leskova nekoč našli pri sledečem opravku: sedel je ob mizi, dvignil kepico vate v višino, jo vrgel v porcelansko skodelo in pri tem je s sklonjenim ušesom poslušal, da-li daje vata ob dotiku s porcelanom kakšen glas.

Oče F. Vladimirski je postavil škorenj predse in mu dejal potem z zapovedujočim glasom:

»Sedaj pojdi!
Nato je vprašal:
»Ne moreš, kaj?«
In je končal dostojanstveno, sam s seboj zadovoljen:
»Vidiš! Bez mene ne moreš nikamor.«
»Kaj pa delate, oče Fedor?« sem

Žene dobe volilno pravico — v Franciji

Zbornica je predlog sprejela s 448 glasovi (en glas proti).

V francoski zbornici je predlagal poslanec Louis Marin, da se ženam dovoli volilna pravica. Predlog je bil sprejet s 448 glasovi (en glas proti) brez debate.

Dr. Avg. Reisman

Sodišča dobrih ljudi

Razsodišča po § 343 obrt. zakona

V našem listu smo že ponovno razpravljali o škodljivosti VI. poglavja obrtnega zakona o razsodiščih za reševanje sporov iz službenih razmerij med delodajalci in delojemalci. Obrtni zakon uvaža za reševanje teh sporov v §§ 343 do 353 razsodišča, ki naj poslujejo pri upravnih oblastvih I. stopnje, t. j. pri sreskih načelnstvih. Ta razsodišča so poslovala že doslej v južnih krajih, prejšnje Srbije, medtem ko so bila pristojna v bivši Hrvatski za reševanje službenih sporov upravne oblasti kot prvostopne obrtne oblasti.

Razsodišča doslej niso poslovala, ker je določal obrtni zakon, ki velja že od 5. marca 1932 naprej, da bo šele minister za trgovino z uredbo podrobneje predpisal ustroj in postopanje razsodiških odborov. V glavnih obdobjih pa je že obrtni zakon določil ustroj teh razsodišč, ki jih v Srbiji imenujejo »Sodišča dobrih ljudi«.

Iz uradnih vesti pa poročajo nedeljski listi, da je sedaj minister za trgovino že podpisal to potrebno uredbo o razsodiščih, »sodiščih dobrih ljudi« in bo dobila uredba veljavo 4 mesece po razglasitvi v beograjskih »Službenih Novinah«. Ker bo uredba bržčas že te dni objavljena, bo torej okrog novega leta že v veljavi. Potrebno je le še, da bo potem ban določil, kje vse se osnujejo ta razsodišča in da imenuje člane razsodišč.

Hud udarec za delavstvo

Uradno pojasnilo k tej uredbi pravi, da bodo z uvedbo teh razsodišč službeni spori hitreje in zanesljiveje rešeni, ker bodo opravljali sodno dolžnost osebe iz vrst pravdarjev, ki poznajo pravne odnose, na katere se opirajo spori.

Kdor pa pozna celoten položaj in vso težnjo za izboljšanje socialne zakonodaje v novem času, ve, da pomenijo ta razsodišča težek udarec za delavstvo in v razvoju naše socialne zakonodaje velik padec nazaj.

Sodniki — upravni uradniki

Vsaj našemu delavstvu, Slovincem in onim v Dalmaciji, namreč jemlje ta uredba o razsodiščih največjo in najvažnejšo dobroto, ki so si jo državljani v vseh državah v zadnjem stoletju priborili, t. j.

pravico do — neodvisnega sodnika

Sodi lahko vendar pravično, objektivno le sodnik, ki je na vse strani neodvisen, zlasti pa tudi neodvisen od vlade, od vsakokratnega režima. Le tak sodnik, ki za svojo sodbo ni nikomur odgovoren, katerega radi sojenja nobena vlada ne more ne kaznovati, ne premestiti ali odpuštili iz službe, more pravično soditi.

Zakon o obrtih pa uvaža pri razsodiščih in nova uredba to potrjuje, da bo predsednik teh razsodišč upravni uradnik, a njegova prisednika zastopnika iz vrst delodajalcev in delojemalcev. Delojemalcu bodo torej v bodoče sodili v njegovih sporih z delodajalcem kot sodniki sreski načelnik, oziroma njegov namestnik, zastopnik delodajalca in kot tretji zastopnik delojemalca. Zastopnik delavca bo torej imel že po inteligenci proti sebi dva.

Toda važnejše je to, da je upravni uradnik organ režima in vezan na direktive višjih upravnih organov. Pa najsibo kot predsednik razsodišča te odvisnosti še s tolikimi odredbami razvezan, njemu manjka z zakonom garantirana neodvisnost sodnika.

Radi tega je šla razvojnja pot justice za tem, da se je uprava ločila od sodstva, kakor hitro so si državljani izvojevali svobostine, temeljne državljanske pravice. Res so tudi pri nas v tem oziru zaostali takozvani najnižji delojemalci, služničad. Za njene spore so bili po prejšnjih deželnih zakonih pristojni najprej župani. Če pa se stranke z odločbo občine niso zadovoljile so smele iskati pravice pri sodišču, a en mesec po končani službi je bilo pristojno za spor na vsak način sodišče.

vprašal, ko sem stopil v sobo.

Pogledal me je pozorno in dejal: »Nu, ta škorenj! Zakrpali so ga. Sedaj dobivamo celo že slabo obutev.«

Ženske često govore same s seboj, kadar polagajo patience ali pa »delajo toaleto«. Nekoč pa sem opazoval pet minut, ko je izobražena ženska, ki je sedela čisto sama in jedla čokoladne bonbone, po vsakem kosčku, ki ga je prijala s kleščami za sladkor dejala:

»Sedaj te pojem.«
Pojedla ga je in vprašala — koga? —
»Nu, ali sem te pojedla?«
Potem spet:
»Sedaj te pojem.«
»Nu, ali sem te pojedla?«

Poslanska zbornica je enak predlog že večkrat sprejela, odobriti pa ga mora še senat, ki je doslej odklanjal enako volilno pravico za žene, kakor jo imajo moške.

Predsedniki drugih razsodišč — sodniki

Tudi ostala naša socialna zakonodaja dopušča pri razsodiščih le redne sodnike za predsednike, tako zakon o zavarovanju delavcev, zakon o zavarovanju rudarjev in zakon o pokojninskem zavarovanju, kot tudi zakon o novinarjih in uredbe o znižanju režije denarnih zavodov in pridobitnih podjetij.

Služničad in viničarji bolje zaščiteni

Sedaj bodo napram obrtnemu delavstvu glede sporov in službenega razmerja celo viničarji in gospodinske pomočnice bolje zaščiteni. Za viničarje je sicer pristojna najprej viničarska komisija. Toda, če je poravnava nemogoča, je za nadaljno reševanje spora pristojno sodišče po viničarski uredbi, kakor po uredbi o gospodinskih pomočnicah tudi za slednje redno sodišče, ako posredovanje pri občini ni uspelo.

Sodnikom — manjka kvalifikacija

Socialna zakonodaja končno ni pravičnejša kot ostala naša zakonodaja. To so pokazali tisoči spori, ki so jih reševala naša sodišča od leta 1922 naprej v vseh treh instancah na podlagi zakona o zavarovanju delavcev, zakona o obrtih, občega drž. zakona in drugih zakonov. Okrog te zakonodaje imamo obširno judikaturu, ki jo upravni uradniki prav gotovo ne poznajo in še je nebroj važnih pravnih vprašanj iz te zakonodaje nejasnih in nerešenih. Sodniki imajo predvsem večletno prakso predno se usposobijo za sodnike, a razven tega morajo napraviti sodni izpit iz te zakonodaje, da se usposobijo za sojenje. Upravni uradniki, ki bodo sedaj reševali te pravde, nimajo te predizobrazbe in se gotovo nobeden njih s to panogo prava doslej sploh ni pečal. Kakšno bo torej to sodstvo?

Krajevne razdalje

Razsodišča bi naj delojemalcem olajšala iskanje pravice. Toda sreska načelstva imajo večinoma mnogo širje okoliše kot sodišča. »Slovenec« je v tem oziru prinesel pred meseci v članku o razsodiščih gorostane slučaje, kako daleč bodo morali delavci hoditi k sodišču. Isto velja za mariborsko okolico in Dravsko dolino. Od Sv. Lenarta bodo morali tožiti v Mariboru, ravnotako iz Makol v Dravski dolini, ali iz Tinja na Pohorju, visoko s Kozjaka nad Marenbergom v Prevalje itd.

Kako je v drugih državah?

Tudi po drugih državah so modernizirali v zadnjih letih sodišča za službene spore, toda povsod so uvedli posebno »delovna« sodišča, kjer sta sicer sodniku tudi pridružena prisednika iz vrst delodajalcev in delojemalcev toda sodnik je reden, poklicen, torej res neodvisen in kvalificiran sodnik. Nadalje je tam tudi dopustna pritožba na višje delovno sodišče v II. instanci in celo na III. instanco. Taka sodišča imamo n. pr. v Avstriji, Čehoslovaški in celo v Nemčiji. Upravna oblast je že davno povsod izločena iz sodstva službenih sporov, a pri nas jo po nekako 80. letih vnovič uvajamo.

Banovina

ima sedaj v rokah daljno usodo socialne zakonodaje. Delavske organizacije bodo morale skrbeti, kako odvrniti vse slabe posledice te nove navedbe. Izgubili smo pravkar § 219 o. z. za rudarje in topilničarje, napoveduje se daljnja demontaža obrtnega zakona, baje zlasti § 220 in 221, nemogoč zakon o minimalnih mezdah, medtem ko se uredba o poslovnem redu v tovarnah, ki je za oko lepa, še prav nikjer ne izvaja. »Sodišča dobrih ljudi« niso časovna in primerljiva vsaj za naše kraje. Naj raje vlada poskrbi, da bodo mogla

redna sodišča hitreje posloovati

pa bo delavstvu več koristilo, kot pa uvajanje sodstva po upravnih uradnikih. Predno ne dobe razsodišča rednih sodnikov kot predsednikov, naj se ne uvajajo. V toliko pa lahko skupščina zakon o obrtih takoj spremeni.

Maksim Gorkij:

Ljudje sami s seboj

(Konec)

L. N. Tolstoj je vprašal nekoč po-tihoma neko kuščarico:

»Ali se počutiš dobro?«

Sončila se je na nekem kamnu v grmovju ob poti v Duelberg. On je stal pred njo, prste je bil vtaknil za pas. Previdno se je ogledal naokrog in nato je ta veliki mož priznal naše-mu svetu:

»Jaz pa se ne počutim dobro!«

Kemik prof. M. M. Tšvinskij, je vprašal nekoč, ko je sedel v moji jedilnici, svojo zrcalno podobo v bakrenem servirnem podstavku:

»Nu, dragi, kako bo?«

Doma in po svetu

Novi predsednik JNS je govoril. Pero Živković je sedaj predsednik JNS. Uzunović ni več. Izvršni odbor P. Živković, I. Banjanin, J. Demetrovič in dr. A. Kramer in drugi so bili navzoči. Predsednik je razvil program stranke o jugoslovanski misli, o pomoči kmetom, o potrebi sporazuma, o boju proti korupciji. Torej same stvari, ki bi jih režim že lahko odpravil takrat, ko je vladal. Značilno je, da se je Živković izrekel za demokracijo. Dostavil pa je, da bo stranka propovedovala nacionalni optimizem in sprejela borbo z vsemi razdirajočimi elementi. Iz prejšnjega delovanja teh ljudi vemo, da niso bili demokrati, da so propovedovali nacionalni optimizem in kdor jim ni hotel verjeti praznih besed, so ga zaprli ali konfinirali, na drugi strani pa puščali gospodarske, socialne in politične krivice v nemar ter dopuščali, da je korupcija vršila svoje orgije, sicer tajno, dasi je dolžnost vsakega režima, da krivice odpravi in plačkanje naroda prepreči.

Ali res Italija ogroža Jugoslavijo? Francoski list »Le moment«, ki izhaja v Rumuniji, je objavil članek, v katerem omenja, da se italijansko-avstrijsko-nemška pogodba, ki je bila pravkar sklenjena, nanaša tudi na italijanske aspiracije na Jadranu.

Angleški kralj Edvard pride v Dalmacijo na odpočitek.

Slikarski in plesarski pomočniki naj ne potujejo v Beograd, ker se tamkajšnji pomočniki nahajajo v mezdnem gibanju.

Ce nima država denarja. V idrijski okolici so odvzele italijanske oblasti kmetom 20 konj, češ, da so vtihotapljeni iz Jugoslavije. Dokazovanje, da trditev ni resnična, ni pomagalo.

Tudi v Grčiji ljudska fronta. Med komunistično stranko in agrarno (Sofianopulos) je bil te dni podpisan dogovor o sodelovanju. V bistvu ostane stranki samostojni, postavita pa pri bodočih volitvah skupne kandidate.

»Socialna skupnost«. V Avstriji se je ustanovila pred letom dni v domovinski fronti »Socialna skupnost«. Ta sedaj zahteva, da hoče sodočlovati v delavskih stvarih, ker je avstrijsko delavstvo preveč šolano, da bi se dalo pitati s papirnati članstvom in usiljenimi voditelji.

Zveza proti Avstriji? Švicarski demokratični list »Der Bund« dokazuje v svojih člankih, da je avstrijski kancler pospeševal zvezo med Nemčijo in Avstrijo. S tem se je hotel zaščititi, da Nemčija ne zasede Avstrije vojaško. Hotel je avstrijski kancler tudi doseči dovoljenje, da se jeseni Habsburžani vrnejo v Avstrijo, kar se mu pa ni posrečilo. V Berlinu so rekli, naj se to vprašanje odloži za tri leta. List pa dalje domneva, da se je glede habsburškega vprašanja v Avstriji sklenil dogovor med Berlinom in Belgradom, da bi v tem primeru obe državi vojaško intervenirali. List pravi, da je to verjetno, ker bi sicer mala antanta z ozirom na Italijo ne bila zagrozila z vojaško intervencijo. Berlin je situacijo jako dobro izrabil in spravil Avstrijo najbrže v klešče.

Italijanski prestolonaslednik pri Hitlerju. Italijanski prestolonaslednik Umberto je dne 1. avgusta v Berlinu obiskal Hitlerja. Naravno!

Španski upor je zarota proti evropski demokraciji. »Prager Presse« pravi: Vstaja dela vojske, ki jo podpirajo desničarski prebivalci pokrajine Navarra, Stara Kastilija in nekateri baskijski, karlistični (monarhistični krogi), nima edino namen, da odpravi levo politiko v Španiji. Uporniki javno simpatizirajo z državami, ki imajo v Evropi diktatorske vladavine ter ne skrivajo namena, da hočejo stvoriti mednarodno protimarksistično fronto s tretjem cesarstvom. V slučaju zmage upornikov bi se torej Francija morala tudi na južni meji ob Pirenejih zaradi varnosti vojaško utrditi. Z zmago upornikov se pa tudi izpremeni strateški položaj v Sredozemskem morju.

Sava je zahtevala mlado žrtev

Trbovlje, 28. julija 1936.

Kakor blisk se je raznesla v torek, dne 27. julija okrog 6. ure popoldne vest, da je Sava zahtevala mlado žrtev in da je utonil pri kopanju s. Albin Odlazek, trg. pomočnik v trgovini »Delavskega doma«. Šel se je kopat v Savo. Bil je sicer plavač, a ni mogel kljubovati deročim valovom, ker je zašel v vrtinec in takoj izginil pred očmi sokopalcev.

Kljub požrtvovalnemu iskanju utopljenca niso mogli dolgo izslediti. V soboto, dne 1. t. m. pa so truplo končno našli v bližini Hrastnika.

Dragi s. Albin, odšel si od nas brez slovesa, še prejšnji večer si bil med nami pevci in pevci, in niti od daleč se nam ni sanjalo, da nas boš tako hitro zapustil.

Mrtev si, a za nas živiš še vedno tak kot si bil: poln življenja, poln humorja, vedno šegav in dovtipen. Kar verjeti ne moremo, da ne boš več sodeloval med nami.

Dasi še mlad, si bil močno navezan na društveno delo. Nikdar nisi manjkal, povsod si bil, kamor te je klicala dolžnost. Vsi Tvoji poklicni tovariši, kakor tudi društveni sodelavci v »Vzajemnosti« in pri »Priateljih Prirode«, Te bomo ohranili v trajnem spominu. Naj Ti velja naš poslednji Družnost!

V ogledalu

Zakaj dela »Slovenec« tako reklamo za komuniste? Prav smilijo se nam »Slovenčevi« verni bralci, ko jih vsak dan o polnoči straši s »komunizmom«. V Španiji se upro zakoniti vladni monarhistični in fašistični oficirji — in »Slovenec« pogurta, da je to satansko delo Moskve! V Španijo se vozijo ruski vojniki na pomoč — človeka prime strah pred tako sposobnostjo boljševikov, da desetstose kilometrov prevažajo v enem dnevu. Anglija je po poročilu »Slov. Doma« »dala dve in pol milijardi za Sovjete« — sam Bog naj razume te angleške lorde, zadnjo našo nado. Francoski vojni minister radikal postrankarski pripadnosti — igračka v rokah komunizma — joj, kam bomo prišli? Francoski kardinal priznava upravičenost socialnih zahtev ljudske fronte v Franciji, ki je po poročilih »Slovenca« tudi satansko sovjetsko dete — torej še na kardinala se »Slovenčariji« ne moremo več zanesti! Zakaj vidi »Slovenec« povsod komunizem, zakaj ga tako poveljuje? Vrag si ga vedi: ali je vmes obsedenost, ali je slaba vest tolikšna, da jih popadajo halucinacije in histerični krči. Da bi počeli vso to širokoušno kampanjo po tajnem sporazumu z Dimitrovim, skoro ne moremo verjeti.

Pobeg Gila Roblesa. Ob španski konter-revoluciji smo se spomnili tudi avstrijske vstaje delavstva proti črnim zatiralcem. Dobro nam je v spominu, kako so tedaj delavski voditelji pogumno stali na barikadah in v boju. Spominjamo se ss. Bauerja in Deut-scha, ki sta bila do zadnjega na barikadah, eden od njiju je bil v bojih celo ranjen: in ko sta se po izgubljenem boju umaknila na Češko, odkoder bi bolj koristila stvari kakor pa v ječi, je »Slovenec« pisal o izdajalcih, strahopetcih itd. ter še dolge mesece gonil izmišljeno lajno. Zdaj pa, ko je njegov oboževanec, po »Slovenčevem« veliki voditelj Špancev, klerikalec Gil Robles zasnoval upor proti španski vladi ter po kavičje še pred pričetkom pobeget na mejo, odkoder je potem iz varnega zavetja, ne raz barikade, dajal razna navodila, je pa »Slovenec« povsem tiho in nič ne zasmejuje svojega »velikan«. Dvojna morala je seveda bistvo vse »Slovenčeve« logike.

O hujškačih govori »Slovenec« rad. Mi bi pa samo radi vedeli, kdo je večji hujškač kakor »Sl.« sam, katerega pisava je zadnje mesece takšna, da človek meni, da je »Sl.« sploh osrednje glasilo vseh hujškačev. Hujškači proti vsakomur, ki ne trobi v njegov rog — in hujškanja je toliko, da bo najbrž »Sl.« še glava bolela zaradi tega. Kajti čisto so se že nahujškanci obrnili proti hujškačem samim.

Edini resnični branik proti vojnem je krščanstvo, piše dan za dnem »Slovenec«. Mi se pri tem samo čudimo, kako to, da je bil srednji vek ko je krščanstvo, ne, celo katolištvo, po vsej Evropi neomejeno vladalo, ena sama velika vojna in da sorazmerno še nikdar ni padlo toliko človeških žrtev kako one dni.

Kaj ko bi »Slovenec« pojasnil rajši to?

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Iz naših krajev

Ljubljana

Ljubljanski pekovski pomočniki v borbi za kolektivno pogodbo...

V nedeljo, dne 2. avgusta so imeli ljubljanski pekovski pomočniki v hotelu Lloyd veliko zborovanje. Obravnavalo se je predvsem vprašanje kolektivne pogodbe. Udeležba je bila na višku, saj se je odzvalo od 110 zaposlenih pekovskih pomočnikov nad 90. — S. Margetič je otvoril sestanek ob 10. uri z dnevnim redom: 1. Poročilo delegatov iz pogajanj s pekovskimi mojstri radi sklenitve kolektivne pogodbe. — 2. Reorganizacija podružnice in 3. Razno. — V glavnem je poročal s. Tome, ki je obrazložil potek razprave s pekovskimi mojstri, ožigosal izkoriščanje pekovskega pomočnika in umazano konkurenco med mojstri, ožigosal pa je tudi malomarnost nekaterih članov kakor tudi nezavednost ostalih pomočnikov, ki stojijo za izven organizacije. Poročal je dalje, da se je 31. julija organiziralo in priključilo naši organizaciji tudi delavstvo iz Kolinske tovarne... V istem smislu je govoril tudi s. Margetič. V debato je poseglo tudi mnogo pekovskih pomočnikov. Tako živahnega shoda pekovskih pomočnikov v Ljubljani že dolgo ni bilo. Sodruga B. in J. sta se izkazala za najagilnejša člana in jih tem potom javno pohvalimo, vsem ostalim pa priporočamo, da jih vzamejo za vzgled. — Za bodoča pogajanja, ki se bodo vršila v teku 10 dni, se je izvolilo sledeče delegate: Margetič, Tome, Rant, Breznikar, Tavželj, Kovačič, Hudej, Unterreiter, Petek in Jevnikar. — Glede Uredbe o prepovedi nočnega dela se je sklenilo poslati mešano deputacijo do g. bana, ki naj Uredbo izpopolni

v toliko, da je ob času, ko je zabranjeno nočno delo, prepovedano vsako delo, torej tudi za mojstre in sorodstvo, sicer bi ta Uredba ne imela nobenega učinka, nasprotno, dalo bi se s tem možnost še večje in ogabnejše konkurence. — Pekovski pomočniki zahtevajo tudi odpravo cehovstva, t. j. stanovanj in prehrane pri mojstru. Na sestanku je bilo prisotnih tudi 12 neorganiziranih pekovskih pomočnikov, ki so že med zborovanjem vsi pristopili v organizacijo. — Izvajanjem ss. Margetiča in Tometa so navzoči vehementno pritrdjevali in s tem pokazali, da odobravajo delo upravnega odbora. Odbor podružnice SZRJ se vsem pekovskim pomočnikom zahvaljuje za zaupanje in obljublja delati stalno in vse povsod za splošno korist vsega članstva. — Naša ljubljanska podružnica ima 90% pekovskih pomočnikov organiziranih, skrbite zato, da bo v teku enega meseca 100%. — Zavedajte se, da je pričakovati uspešnega dela v organizaciji le tedaj, kadar smo veliki, močni in enotni, kadar stojimo vsi za enega eden za vse in kadar vršimo vsi najširšo agitacijo za povzdig naše organizacije in prepotrebne izobrazbe. Naj živi solidarnost ljubljanskih pekovskih pomočnikov! — Družnost! T.

Ljubljanskim sodrugom in sodružicam! Posebni vlak za proslavo 30letnice jeseniških kovinarjev je zagotovljen. Kdor se še ni prijavil naj se javi najkasneje do 10. avgusta v pisarni Krajevnega medstrokovnega odbora pri s. Tometu (Delavska zbornica, glavni vhod I. nadstropje).

Maribor

Otvoritev V. prireditve »Mariborskega tedna«. V soboto, dne 1. avgusta t. l. je bila otvorjena V. prireditve »Mariborskega tedna«, kateri je priključena letos zlasti bogata industrijska in obrtniška razstava, ki je vzorno in skrbno pripravljena. Poleg razstave so tukajšnji obrtniki organizirali tudi lepo modno revijo, ki jo obiskovalci pridno posejajo. Razstava je v Cankarjevi šoli. V okvirju MT se je vršila minulo nedeljo tudi proslava 65 letnice ustanovitve mariborske gasilske čete, katere so se udeležili tudi gasilci iz zunanjih krajev. Posetniki prireditve MT imajo pravico na 50 odst. znižane voznišnice na železnicah.

Kje je bil mestni jarek? V Mariboru imamo sicer že prav natančno dognano, katere stare podrtije je treba ohraniti, da mesta ni mogoče modernizirati in olajšati prometa, ne vemo pa še niti, kje je šlo mestno obzidje in za njim mestni jarek, ki je z vodo napolnjen branil mesto pred sovražniki. Ko so začeli sedaj kopati temelje za novo hišo veletrgovca Schmidta na oglu Slovenske in Strossmajerjeve ulice, so naenkrat opazili, da so nad globino bivšega mestnega jarka popolnoma izven ravne črte, v kateri so domnevali mestno obzidje. Sedaj študirajo, kako bodo zagurali temelje novi hiši. Treba bo kakih 8 metrov globlje kopati, da bodo prišli do trdnih tal. Naši zgodovinarji bodo torej morali že še malo točneje preštudirati preteklost Maribora, ki menda ni tako daleč za nami.

Tako se dela za tujski promet. Čitatelji »D. P.« nam piše: Vozil sem se te dni z večernim brzovlakom iz Maribora. Pred kupejem sem videl sledeči dogodek: Prišel je Mariborčan v kupe, kjer je sedela samo ena potnica. Nato je malo hodil po hodniku, a potnica se je med tem vlegla na klop. Ko se Mariborčan vrne, vidi, da je sicer imel še prostor za sedež, a potnica je ležala s

Celje

Podjetniki se boje delavskih shodov. Zadnjega shoda cinkarniških delavcev se je udeležilo tudi več delavcev iz zasebnih obratov. Nek podjetnik pa je poslal tja tudi svojega ogleduha. Ko je v ponedeljek nek delavec iz tega podjetja, ki se je udeležil shoda prišel na delo, ga je podjetnik takoj nahruil, rekoč: »Tako star, pa hodi na take prazne razgovore!« Delavec pa se mu je odrezal: »Kamor gredo drugi delavci, grem tudi jaz, da vsaj čujem, kako plačujejo delavce drugi in kako Vil!« — Delavci, ki so stali v bližini so se muzali, podjetnik je pa nervozen odšel. — Iz tega primera delavci lahko vidijo, kako važna so predavanja o socialni zakonodaji in pa delavski shodi, ker se jih podjetniki tako zelo boje.

Hrastnik

Danes smo masa, postati pa hočemo armada zavednih bojnikov! Kemični delavci smo devetdesetodstotno združeni v svoji razredni strokovni organizaciji. Toda smo še neizveščani in za boj nesposobna armada. Manjka nam izobrazbe in poduka. Brez znanja ne moremo biti ko kapitalizmu. Nezanje je temelj nezavednosti, nezavednost po ogroža vsako organizirano akcijo delavstva. Nezavednež misli samo nase, boji se zamere pri podjetniku, odklanja žrtve v prid skupnosti in zato v boju prvi omahne, če že ne skoči kar iz početka svojim tovarišem v hrbet. Upamo, da takih ni v naših vrstah, toda le zavedni delavci so res prekaljeno železo. Izobrazbo in poduk črpamo na delavskih zborovanjih in predavanjih in še prav posebno iz našega časopisa, iz naše »Delavske Politike«. Delavcev, ki nima časa za naša predavanja in zborovanja ter ima naročen meščanski časopis, da ga »prosvetljuje«, je lahko organiziran, naš pa le ni in zanesljiv tudi ne. Prva sapica ga bo odnesla iz naših vrst in jutri bo lahko pri naših na-

skrčenimi nogami, da je ostalo še prostora za en sedež. Mariborčan vpraša potnico, če želi spati. Potnica Čehinja pravi, da bo skušala zadremati, ker se pelje iz Prage na Jadran in je morala sedeti ves dan v natrpanem kupeju ob neznojni vročini. Mariborčan se je dvignil in rekel, bom pa šel jaz drugam iskati prostora. Vsa presenečena se je Pražanka zahvaljevala za nepričakovano uslužnost. — Nazaj grede pa sem drugi dan opazil zopet nič manj ganljivo pozornost priletne Mariborčanke napram potujočemu tujcu: Potniku se je utrgal trak, na katerem je visela suknja. Nasproti sedeča gospa, ki je potem izstopila v Mariboru, je vzela iz torbice šivalni pribor in potniku zašila trak, da je mogel zopet obesiti suknjo. Gospod se je sicer branil, a je bil vendarle vesel te pozornosti. Tako bi lahko vsakdo z majhnimi ljubeznivostmi pospeševal turizem, ne da bi ga to kaj stalo.

Dr. Zorjan se je vrnil z dopusta. Prvi mariborski državni tožilec se je te dni vrnil iz svojega letnega dopusta in zopet uraduje.

Bogato ilustrirana revija »Mariborski teden« je izšla ob priliki otvoritve MT v slovenskem, nemškem in francoskem jeziku in je posvečena lepotam naše zemlje. Tisk je oskrbela »Ljudska tiskarna«.

Ob priliki naborov od 4. do 14. avgusta je točenje alkoholnih pijač nabornikom prepovedano.

Prednaznanilo! Podzveza pevskih, godbenih in umetniških društev priredi 17. oktobra v Unionski dvorani

akademijo,

pri kateri nastopijo vsa v njej včlanjena društva.

Delavci, nameščenci, kupujte o-kusen sladki kmečki kruh pekarnе Rakuša, Koroška cesta.

sprotnih, kot je danes pri nas. Nam nasprotni tisk napada razredno solidarnost, organizacijo in vse, kar bi moralo biti in je zavednemu delavcu sveto. Ta tisk delavce prepričuje, da organizacija nič ne pomaže, ampak molitev ali pa stanovska solidarnost po receptu: gospod more biti in hlapec, gospod zato, da ukazuje, hlapec zato, da posluša in gospodove naredbe izpolnjuje. Toda nič ne pomaže delavcu, če je z gospodom in proti svojim organiziranim tovarišem. Pride čas in tedaj spozna, da je slabo izbiral. — Skrbimo, da bo našim tovarišem tako bridko razočaranje prihranjeno, nam pa težki udarci, ki nas ovirajo na naši poti v lepšo bodočnost. Organizirajmo se, izobrazimo se, kre-pimo našo zavest in cementirajmo naše vrste s tem, da bomo vsi čitatelji in naročniki »Delavske Politike«.

Trbovlje

V vednost vsem cenj. obiskovalcem prireditve društva »Vzajemnosti«. Na širši seji društva »Vzajemnosti«, ki se je vršila dne 29. julija se je sklenilo, da v znak žalovanja in počastitve spomina tragično preminulega sodr. Albina Odlazka odpadejo vse nameravane prireditve v mesecu avgustu.

Zagorje ob Savi

Zahvala. Društvo za varstvo otrok in Kolo jugoslovanskih sester v Zagorju ob Savi je priredilo v nedeljo, dne 19. julija t. l. dobrodelno tombolo. Vsem, ki so na ta ali oni način pripomogli do vsaj delnega uspeha tombole, se gori omenjena odbora iskreno zahvaljujeta v imenu revne dece zagorske doline.

Borovnica

Vse strojnike in kurjače iz Notranjske vabimo na sestanek, ki se bo vršil v nedeljo, dne 9. avgusta ob 15. uri popoldne v gostilni Petrovič v Borovnici. Pridite vsi!

Stari trg pri Rakeku. V nedeljo 2. avgusta je bil pri nas ustanovni občni zbor »Vzajemnosti«, na katerega je prišel od glavnega odbora s. dr. Jelenec, ki nam je razložil vse potrebno. Kakor pri »Svobodi« nismo bili med zadnjimi, tako se bomo tudi v »Vzajemnosti« pridno udeleževali. — Izvolili smo odbor iz agilnih prosvetnih delavcev: predsednik Stare Franc, nam. Ravšelj Jakob, tajnik Mlakar Valentin, nam. Rudolf Janez, blagajnik Razdrih Feliks, nam. Kandare Anton, odborniki: Matevžič Al., Dimic Jernej, Avsec Janez, Hace Matevž, Stele Franc in Zgonc Mihael; nadzorstvo: Levec Fr. Truden Anton in Mulec Anton.

Zalog

Timist, ki se jih tiče. Kristov nauk je bil za trpin v rimski dobi baklja, ki je svetila v temni noči na pot k zmagi pravice nad krivico. Toda dvignili so se proti tej besedi in jo preganjali, preganjali tudi njene oznanjevalce, da so morali iti v katakombe. Mogotci niso pustili, da bi sužnji poslušali svobodno besedo. Izkoriščani in preganjani, so se jeli shajati v tajnih podzemskih rojih, takozvanih katakombah, kjer so se vzgajali v Kristovem nauku. Bridki časi so bili takrat za preganjene kristjane. Vohuni so lazili za njimi, stikali in prisluškovali. Plačani hlapci so se vrinili med kristjane in jih pri vsaki priliki denuncirali. Zapirali so jih, morili in vlačili v ječe. En Judež je rodil njih tisočero. Kljub temu pa je krščanstvo zmagalo. Mogoče bi bilo spremeniti svet, da ni tedaj nastala cerkvena hierarhija, prestavila cilj odrešenja iz tostranstva na oni svet. V teku dvatisoč let je bila Kristova beseda oskrnjena, onečaščena od despotov, ki so se bali, da bi ne postala meso. Nastala je nova doba, novi časi. Ljudstvo ni nehalo hrepeneti po odrešenju na tem svetu. Z rojstvom kapitalizma stopa v areno moderni proletarijat kot nosilec ideje svobode in odprave izkoriščanja in z geslom velikega svetovnega misleca Karla Marxa: Proletarci vseh dežel, združite se! In kakor v rimski dobi, so tudi v dobi kapitalizma vstali izkoriščevalci zoper idejo socializma in začeli boj, naslonjeni na armada hlapcev. Ta boj vodijo brezobzirno in z vsemi sredstvi. In vodili ga bodo, dokler hlapci ne bodo spregledali. Med hlapci so tudi študirani ljudje, ki svojo pamet vtapljajo v alkohol in iz strahu za ljubi kruhek in zvaneč naslov hlapčije. Gorje naši mladini, ako bo okužena od takih ljudi. Toda razvoja ne bodo zavirali.

Jesenice

Odgovor martinarskih deseterjev na dopis v št. 7 »Delavca« z dne 15. julija 1936, sestavljen na seji dne 22. junija 1936: Dopis sam nas ni presenetil, presenetilo nas je le to, da je mogoče, da je izšel v listu, ki je glasilo organiziranega delavstva, iz katerega naj se delavstvo uči in črpa pobudo za svoje delo. Dopis ne zasluži odgovora in bi tudi nanj ne odgovarjali, če bi ne obstojala možnost, da bi se naš molk morda napačno razumelo. Smatramo za potrebno podčrtati, da odgovarjamo samo na napad na nas martinare, kar se tiče osebnih napadov na naša dva obratna zaupnika in bosta ta dva sporazumno z nami že ukrenila potrebno. — Res zadržujemo prispevke, vsakemu pa je na pristoje dano, da se odloči za eno ali za drugo, celo tako daleč gremo, da če se pozneje enkrat kdo premisli in gre na drugo stran, da mu takoj vrnemo ves njegov vplačani denar. Zakaj smo se odločili zato, smo si medsebojno že povedali, pogajamo se za vzpostavitev normalnih razmer. Odločno odklanjamo trditve, da bi našo akcijo vodili pod diktatom enega ali drugega, ampak smo se sami za njo odločili. Ne moti nas, če dopisnik v »Delavcu« odreja pravico intervencije našima obratnima zaupnikoma. Martinariji smo si jih izvolili sami, ne da bi se nam bila vsiljevala in jima tudi za v naprej popolnoma zaupamo, ker sta s svojim delom dokazala, da sta našega zaupanja vredna. Kar se tiče njunih intervencij, pa to-le: Že pred dvema letoma, ko smo bili še kompaktno v organizaciji, smo vložili predlog radi zaščitnih naprav. Naša zaupnika nista tega predloga nikdar izpustila iz vidika, ampak sta ga skušala že večkrat uveljaviti. — Prav tako tudi tokrat. Ponovno sta intervenirala in uspela, ne da bi zato dala kakšne kompenzacije. Jasno sledi to že iz tega, ker se je razprava o tem vršila že 29. maja t. l., na kateri pa ni bilo niti govora, niti

suma o kakem znižanju plač. Nasprotno, do kake razprave za škarje niti ne bi bilo prišlo, da nista baš ta dva zaupnika predlagala, naj se tudi za podobrate martinare, v katere spadajo tudi škarje, vrši razgovor radi zaščitnih naprav. — O kompenzacijah bosta odgovarjala zaupnika sama pred merodajnim forumom. — »Borbenost na račun drugih« je očitek, ki nas prav gotovo niti najmanj ne zadene. Vzrok, zakaj so pozneje enkrat hodili na ravnateljstvo funkcionarji organizacije in drugi niso bili sprejeti, je treba iskati drugje in ga kar poiščite. Naši zaupniki so vedno hodili na intervencije v sporazumu s celotnim članstvom, kateremu so vedno takoj poročali o svojih uspehih ali neuspehih. Naša obratna zaupnika sta tokrat intervenirala le pri obratovodstvu obrata, ne pa pri ravnateljstvu, kar je njuna naloga in dolžnost. Naših dveh zaupnikov ni treba razkrinkavati, ker ju sami poznamo in mislimo tudi drugi, ki so imeli že priliko z njima delati. Sicer pa velja tudi ta pregovor: Pometaj pred svojim pragom! Podčrtavamo, da smo vsi martinariji prav dobro poučeni o vsem, ne skrivamo pa, da je tudi med nami še kdo, ki mogoče drugače misli, kar je pa njegova stvar. Za naša članska leta se ne brigajte, mi smo si jih ustvarjali takrat, ko ste drugi stali izven organizacije in bo še prišel čas, ko boste zopet bežali iz nje. — Prepričani pa smo, da imamo še mnogo simpatizerjev tudi po drugih obratih. V zadnji in predzadnji št. »Delavca« nekdo vprašuje, kaj zbira prispevke za martinarski fond? Ker smo vedno igrali z odprtimi kartami, povemo, da je naš blagajnik Vodnov Jakob in da ta denar vplaga v hranilni oddelk Splošne gospodarske zadrage za Gorenjsko. Mnogo česa bi bilo še za pripomniti, toda v podrobnosti se zaenkrat ne bomo spuščali, za to bo še čas. Veseli nas pa, da uredništvo »Delavca« samo izjavlja, da za polemichen del priobčenega nepodpisane sestavka ne odgovarja. Z anonimnim dopisnikom bomo pa sami po martinarsko obračunali. — R. F., K. J., B. L., K. S., R. A., L. L., B. A., S. J., Š. M., K. L., V. A., S. J., T. J., Š. P., V. J., R. J., Z. J., K. A., R. A., V. A., R. L., P. K., F. V., K. J., R. S., R. J.

Gibanje stavbnih delavcev. V jeseniškem revirju nimajo delavci urejenih niti mezd, niti delovnega časa, niti ne vedo točno kako se odbija davek, kako prispevki za bolniško zavarovanje, nekateri podjetniki jih izigravajo tako, da so v stalni odpovedi oziroma celo od danes na jutri itd. Stavbni delavci pa zaradi tega trpi, kajti jeseniški revir je dobro znan zaradi svoje dražnje, ko je tako stran od vsega sveta in nima pravega zaledja niti za zelenjavo, kolikor pa je tega, je pa zaradi bližine velikih kopališč in letovišč (Bled, Kranjska gora, Bohinj) tako drago, da se s cenami n. pr. v Ljubljani niti primerjati ne da. Zaradi tega je zadnji čas, da se te stvari uredijo tudi za stavbne. Pogajanja so bila v petek, dne 31. julija.

Razglas Krajevne bratovske skladnice. Do nadaljnjega bo ordiniral za zavarovane člane g. dr. Keržan Bartol v bolnici od pol 8. do 10. ure, za vse družinske člane brez razlike na njih bivališče pa g. dr. Kogoj Frančišek vsak dan v bolnici od 14. do 16. ure. — V slučaju potrebe kličejo n dom k svojim družinskim članom g. dr. Kogoj vsi oni zavarovani člani, ki stanujejo v občini Dovje ter v občini Jesenice in na Dobravi, g. dr. Keržana pa kličejo na dom vsi zavarovani člani ter družinski člani, ki stanujejo v občini Koroška Bela in Breznica. — Predsednik.

Črna pri Prevaljah

Hišni gospodar ukazuje najemnikom, kje morajo kupovati svoje življenjske potrebe. Nek hišni gospodar je ukazal svojim najemnikom, da morajo kupovati pri trgovcu, pri katerem kupuje on, ali pa naj si poiščejo drugo stanovanje. — Meščanski listi, ki tako radi pišejo o terorju, naj bi se s tem slučajem pozabavili.

Mežica

Ne morejo brez obrekovanja. Sodrug nam piše: Ob priliki našega shoda v Mežici, dne 26. julija se je dal striči v brivnici g. Filipiča v Mežici član naše podruž. SDSJ. Bilo je to ravno tačas, ko se je nahajal s. Topalović v spremstvu ostalih sodrugov pred gostilno Fr. Senica. Ko zagleda omenjene sodruge reče brivski pomočnik navzočim gostom v brivnici: »Ta Topalović, ki stoji tu zunaj, je poznan kot velik bogataš, pride pa sem tako revno oblečen, da lažje nameče ljudem peska v oči.« — Priporočali bi temu gospodu, da se nekoliko brzda. Ko je on nosil še hlačke na precep, se je udeleževal s. Topalović krvavih bojev za svobodo svojega naroda in Jugoslavije. Seveda vse to narodno zavednemu gospodu ni znano. Tudi je lažje ljudi blatiti, kot pa jih ceniti po njih delu. Sicer pa s svojim obrekovanjem itak ne škoduje ugledu s. Topalovića, temveč le samemu sebi. Delavstvo bo kljub obrekovanju od strani raznih elementov šlo s s. Topalovićem in se skupno z njim borilo za zmagajo delovnega ljudstva, kajti zaveda se, da bi s. Topalović, ako bi bil res tak kakor

Mednarodni strokovni kongres

Kongresa sta se udeležila za Socialistično delavsko internacionalo tajnik dr. Fric Adler in de Brouckere. Kongres je pozdravil v imenu Londončanov lord Schell, bivši poljski delavec.

Strokovna internacionala je imela po odpadu Nemčije in Avstrije še 8.6 milijonov članov, šteje pa sedaj zopet že

13.5 milijonov

strokovno organiziranih delavcev in nameščencev.

Ruske strokovne organizacije se še niso priključile ter se bodo na pobudo kongresa vršila pogajanja za priključitev vsaj v smislu sodelovanja. Tak predlog je stavila norveška strokovna centrala.

Nadalje je opisal sodrug Caballero osvobodilno borbo španskega delavstva. Da fašizem v Španiji ne more do moči so vzrok delavske strokovne organizacije in trdna fronta socialistične stranke.

Rumunski delegat je izrazil željo, da se vsaki deželi prepusti, kako hoče in more urediti razmerje do komunistov. Angleška delegacija želi resnično enotnost, ne samo parole.

S. Jouhaux je opisal ta razvoj v Franciji. Rekel je, razmere nas silijo, da razpravljamo o tem problemu. Če hočemo okrepiti Društvo narodov proti vojni nevarnosti, potem se ne

smemo izogibati nalogi, ki nam jo vsiljuje razvoj. Francoska strokovna enotnost je bila popolnoma svobodno sklenjena. Zato ima pomen. Naš namen mora biti, da pritegnemo vse deželne centrale.

Kongres je bil popolnoma na višini.

Najpomembnejša je resolucija, s katero se nalaga odboru, da povabi k pristopu v internacionalo strokovne organizacije Amerike, Avstralije in Sovjetske Rusije, da se s tem ustvari na vsem svetu enotnost strokovnih organizacij.

Druga resolucija se tiče nedeljevega miru proti agresivnemu fašizmu Italije in Nemčije. Strokovna internacionala je za kolektivno varnost v okrilju Društva narodov. Boj proti fašizmu se pa mora nadaljevati.

Posebna resolucija obsoja gospodarski nacionalizem in dumping sistem ter zagovarja mednarodni dogovor glede pravične dodelitve surovin vsem narodom.

Za predsednika mednarodne strokovne zveze je bil zopet izvoljen Citrine (Anglija), za podpredsednika Tayerle (Čehoslovaška), Mertens (Belgija), Jacobsen (Danska) in Hupeis (Holandija).

Bodoči mednarodni strokovni kongres se bo vršil v Pragi.

ga slikajo njegovi nasprotniki, pač ne ostal zvest socialističnemu pokretu, ki mu ne more nuditi časti in slave, še manj pa kakšnega ministrskega stolčka.

Ptuj

Smrt dobre žene in matere. V četrtek, dne 30. julija je po dolgotrajni boleznici preminula žena tuk. sedlarja g. Frančiška Korenjak. Bolehala je na proleatarski boleznici tuberkulozi. Bila je tiha razumna žena, zanimala se je tudi za delavska vprašanja, kajti sama je na lastni koži izkusila vse gorje in trpljenje matere proletarke. Za blago ženo in ljubečo mamo žaluje poleg moža še šest nepreskrbljenih otrok. Nešteto vencev in številna udeležba na pogrebu pričajo o njeni priljubljenosti. Naj ji bo zemlja lahka, preostalem naše iskreno sožalje.

Ptujski akcijski odbor za mladinski mirovni kongres v Ženevi se je sestavil v četrtek, dne 9. julija. Aktivno sodeluje tudi nemška mladina. Zastopanih je deset mladinskih organizacij. Predsednik je Jerin, stud. vet., član kluba Jugoslovanskih akademikov. Pokrovitelji pa so gg. dr. Remec, župan in vidni član JRZ., dr. Senčar, dr. Sluga, dr. Visenjak in ga. Vrečkova.

Sportna rubrika

S. K. Olimp: S. K. Ptuj 4:2 (4:1). V nedeljo je igral S. K. Olimp, Celje proti S. K. Ptuj v Ptujem kvalifikacijsko nogometno tekmo in zmagal v razmerju 4:2 (4:1). Goli so padali za Olimp v 17., 23., 32. in 41. minuti prvega polčasa, za Ptuj pa v 42. min. prvega polčasa ter v 19. min. drugega polčasa iz enajstmetrovk. Olimp je bil od začetka v premoči, proti koncu pa je radi surove igre S. K. Ptujja zelo popustil. Sodil je s. Nemeč

P. n. naročnikom in čitateljem »Delavske politike« vljudo naznanjam, da sem otvoril novo, moderno urejeno

Lekarno pri sv. Roku

na vogalu Aleksandrove in Meljske ceste
Telefon 25-32 Telefon 25-32

Izdajajo se tudi zdravila na recepte vseh bolniških blagajn.

Za naklonjenost se toplo priporočam

Mr. Ph. Franc Rems

iz Maribora zelo slabo ter je napravil mnogo pogrškov v Skodo Olimpa. V nedeljo, dne 2. avgusta igra S. K. Olimp v Celju na igrišču S. K. Hudinja s S. K. Ptujem revanžno kvalifikacijsko tekmo ob pol 6. uri pop.

Posnemažtel S. Curk Josip je daroval za tiskovni sklad Din 5.— Iskrena hvala!

Nabirajte člane

za Cankarjevo družbo. Za 20 Din dobi vsak član 4 lepe knjige.

Splošna zavarovalna zadruga r. z. z o. z. v Ljubljani

vabi na svoj redni občni zbor, ki se bo vršil v sredo, dne 12. avgusta 1936 ob pol 7. uri zvečer v zadružnih prostorih na Aleksandrovi cesti 5, s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva in predložitev rač. zaključka.
3. Poročilo nadzorstva in potrditve rač. zaključka za l. 1935.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Čitanje revizijskega poročila.
6. Raznoterosti in slučajnosti.

Nadzorstvo. Načelstvo.

Wanderer

pokromana kolesa
po najnižjih cenah,
kolesni deli in pneumatika
Franc Lepoša d. z o. z.
Maribor
Aleksandrova 39 Koroška c. 18

Med časom Mariborskega tedna posebno znižane cene

Samo še za Mariborski teden do 8. avgusta

REKLAMNA ODPRODAJA po znižanih cenah

pri takojšnjem plačilu prejmete na naši blagajni še

10% popusta

12% popusta

na naše običajne že zelo nizke v izlozkih navedene cene.

pri nakupu čez Din 500—

Poslužite se te ugodnosti!

Izkoristite to izredno enkratno priliko!

Jos. Karničnik, Maribor, GLAVNI TRG št. 11
tovarniška zaloga perila, modna trgovina, konfekcija

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. Telefon št. 2324